

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Într-o dată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Primat dr. Miron Cristea

ținută la Senat în 9 Martie.

Domnule Președinte,

Domnilor Senatori!

După furtuna premersă cred că este foarte firesc, că sfânta noastră biserică, prin graiul supremului ei ierarh. să aducă în această incintă a corpurilor noastre legiuitoare un suflu de ~~seminătate~~ (aplauze), căci simțesc adânc datoria mea, de reprezentant al bisericii naționale a neamului românesc, să fiu în aceste clipe, cu adevărat vestitorul cuvintelor lui Hristos și să zic tuturor celor cari reprezentați neamul nostru românesc din cele patru unghiuri, cuvintele evanghelice: „Pace vouă!” (Aplauze prelungite).

Sufletele celor 800.000 de mucenici naționali, cari prin jertfa lor supremă ne au dat România întregită, mă îndeamnă, să cer tuturor fiilor neamului românesc și ai prea iubitei noastre patrii, și în deosebi reprezentanților din corpurile legiuitoare o jertfă de tot mică: deoparte de-a nu se tot certa, de altă parte de a afla și unii și alții căle unei apropieri și conlucrări în frățescă dragoste pentru consolidarea acestei țări, care așteaptă dela mandatarii ei împlinirea acestei cetățenești datorințe, mai ales în aceste zile grele. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Domnilor senatori! Românul are un foarte bun și creștinesc obicei, că — de câte ori se apucă de un lucru mare și însemnat — face semnul sfintei cruci, și — rostind cuvintele „Doamne-ajută” — își începe cu încredere munca sa.

Consecvent acestui românesc și frumos obicei, să-mi fie îngăduit mie, ca în numele bisericii noastre — să deschid discuțiunea generală asupra importantului proiect de lege, care este pus la ordinea zilei.

De altă parte, domnilor senatori, în aceste clipe — când ne apucăm să croim temeliile

noi ale României întregite — cred că ni se cuvine tuturor, iar eu mă simt chiar dator, ca să dau mulțumită a tot puternicului Dumnezeu, care a trimis neamului nostru românesc, până ieri-alaltăeri răslețit în atâtea împărății streine, bărbați mari și providențiali, cari din cele două țărișoare dunărene mici și nebăgate în seamă să întemeieze vechiul regat; alții să salveze până la ceasul mântuirii pe Românii din provinciile desrobite, având conștiința trează a apartinerii lor la același neam și având aceeași aspirațiuni. (Aplauze îndelung repetate).

Să mulțumesc din tot sufletul lui Dumnezeu, care chiar generației noastre de astăzi i a dat mari bărbați de stat, pe care avem fericirea să îi vedem — pe cei mai mulți — încă vii și voinici în mijlocul nostru; că le-a luminat mintea și le-a inspirat înțelepciunea, că în valvârtejul groaznicului război mondial să îndrumeze neamul și țara românească, pe calea, care ne-a dus la realizarea supremului nostru ideal, la unirea Românilor de pretutindeni într'un stat unitar. (Aplauze îndelung repetate).

Să mulțumesc lui Dumnezeu, că a vărsat însuflețirea în inimile celor 800 000 dintre cei mai vrednici fii ai fraților noștri din vechiul regat, care să-i determine a aduce suprema jertfă pentru desrobirea noastră, cari am zăcut veacuri, chiar milenii, sub împărății streine (Aplauze îndelung repetate).

Că ne-a dat nouă robilor de odinioară a atâtor popoare streine, — puțința și marea satisfacție a le adresa răspicat cuvintele psalmistului: „Cu noi este Dumnezeu; înțelegeți neamuri și vă plecați, că Dumnezeu cu noi este”.

În sfârșit, să mai rog pe Dumnezeul dreptății, să călăuzească și pe viitor pașii noștri, ca să putem consolida iubita noastră patrie,

prefăcând-o, — cu munca frățească și concordia fiilor ei de pretutindenea într-o „Daco-Romania felix” în care elementul român, care a creiat-o, să-i păstreze pe veci caracterul național-român și ortodox-român. (Aplauze prelungite).

Iară alături de noi să-și găsească locul cuvenit și toate minoritățile etnice și de credință, ca și fiii lor — pe urma potolirii convulsiunilor provocate de marile schimbări — să devie și să fie aceiași buni, harnici și leali cetățeni ai patriei, cum suntem și noi, cei ce am creiat această țară.

După această introducere, domnilor senatori, să-mi fie îngăduit, ca să fac o reprimă nu tocmai lungă asupra rolului și însemnătății bisericii, pe care Nevrednicia mea, am onoarea a o reprezenta în sânul d-voastră, ca apoi — drept concluziune firească — să dau expresie dorințelor mele, a episcopilor și clerului nostru și a tuturor credincioșilor noștri, a căror puls îl cunoaștem, și să indic modul, cum gândim noi, să se pue temelile, privitoare la biserica noastră, în noua Constituțiunea.

Domnilor senatori! Constituțiunea — fiind legea fundamentală a țării, — de sine se înțelege că trebuie să cuprindă dispozițiuni principiale cu privire la cele mai de căpetenie așezăminte ale Statului, că trebuie să normeze toate ramificațiunile de activitate și de muncă publică.

Fără de îndoială, cea mai de căpetenie instituție a Statului nostru, este biserica noastră națională, este biserica ortodoxă română.

Importanța acestei biserici se întemeiază atât pe origina sa divină, pe vechimea sa, pe curățenia apostolică a învățăturilor, pe cari de două mii de ani le propovăduesc slujitorii ei poporului românesc, cât și pe faptul că biserica noastră a plămădit sufletul românesc, sufletul acestui popor, l'a hrănit în cursul veacurilor, și mai presus de toate ea are mândria de a spune tutulor, *că a creat chiar sufletul unitar al neamului românesc!* (Aplauze).

Dela Ceatea Albă, unde suflă încă vânturi mai răcoroase, și până la Panciova din preajma Belgradului Serbiei, dela Maramureș, de la Tissa și până la Marea Neagră, pretutindeni, glasul preoților și al dascălilor noștri a citit veacuri de-a rândul aceeași slovă românească și arhaică a Cazaniei Mitropolitului Varlaam, aceleași cărți rituale ieșite din tipar-nițele mănăstirilor și bisericilor noastre. Mitropolitul nostru Simeon Stefan dela Alba-Iulia, care a tradus în limba noastră Testamentul-nou, scrie în prefața cărții semnificativele

cuvinte de aur: *M'am silit să traduc sfânta scriptură, folosind cuvintele acelea, cari ca banul de aur, umblă pretutindeni, ca să înțeleagă toți românii, în orice loc și în orice parte ar fi.*

Vedeți, cu câtă prevedere constientă acest ierarh al bisericii ortodoxe și mulți alții pre-gătesc unitatea graiului românesc, unitatea noastră culturală, contribuind la deșteptarea noastră națională, formând *conștiința națională*.

Și această conștiință națională a fost înainte-mergătoarea unității noastre naționale și politice.

Ba în cuvintele lui: *Ce să facem dacă Dumnezeu a împărțit norodul românesc în atâtea părți...* se cu prinde chiar ideia unității noastre politice.

Cei ce cunosc mai de aproape istoria neamului nostru, din toate veacurile, știu bine, că istoria acestui popor, viața voievozilor lui, biruințele lor, slova românească, literatura, cultura și arta lui, nici închipui nu se pot fără duhul acestei biserici.

Imprăștierea elementului românesc în atâtea împărății străine, suferințele, mizeriile îndurate, vitregia timpurilor, continua și veșnica necesitate de mângâiere sufletească a poporului nostru, a făcut ca această biserică, păstrându-și întru tot neștirbită misiunea sa dumnezeiască și moralizatoare, să se naționalizeze cu desăvârșire și să se identifice din toate punctele de vedere cu poporul nostru, cu neamul nostru, și cu țara lui, și să devină astfel, ceea ce a spus despre ea unul dintre adânc-cugetătorii neamului nostru, marele maestru al literaturii. Mihail Eminescu — deși nu era un habotnic credincios —: *„Biserica ortodoxă este mama neamului românesc”*: (aplauze) iar credința acestei biserici ajunge a se numi așa, precum țărani români din Ardeal, etc., în instinctul lor firesc, o numesc *„lege românească”*.

Voci: Și aici deasemenea.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat, Miron Cristea: Imi pare bine, că este pretutindeni așa.

Deci este posibil, să existe un român cu scaun la cap, care să nu iubească această biserică ori unde am da de urmele ei cât de modeste.

Dat fiind acest important rol al acestei biserici, eu — care am venit din altă parte și am trăit în atmosfera unei biserici autonome — cu drept cuvânt mă așteptam, ca în vechiul regat, unde totdeauna au fost stăpâniri românești — situațiunea și organizarea bisericii să fie pe deplin mulțumitoare, vrednică de trecutul și însemnătatea ei.

Vechea Constituțiune cuprinde dispozițiuni foarte trecătoare și generale cu privire la biserică. Ar fi trebuit, să urmeze legi de organizare speciale, cari să împlinescă lipsurile dispozițiunilor generale din Constituțiune. Dar cea mai însemnată lege a bisericii noastre, așa numita lege a clerului din 1893 — să nu vă supere cuvântul meu — eu o consider ca un fel de rușine nu numai pentru biserică, dar și pentru țara noastră. Această lege — ce-i drept — cuprinde multe dispozițiuni, cari au făcut bisericii noastre și foarte mult bine, dar este lipsită de condiția fundamentală a unei desvoltări normale a bisericii; lipsește pe conducătorii bisericii de aerul atât de necesar sănătății oricărui organism; nu le dă libertate de acțiune; prea a introdus posibilitatea amestecului politicianismului în chestiunile noastre naționale, ceea ce i-a făcut și îi face mult rău. Vai de organismul, care se conduce de organe în afară de el. E ceva anormal, nenatural. (Aplauze).

Legea este făcută de fericitul întru poimenire, marele bărbat Take Ionescu.

D-lor senatori! Să nu fiu rău înțeles. Mă închin fără rezervă meritelor acestui mare bărbat. Și — ca să nu apar ca un detractor al valorii nemuritorului bărbat de stat, — să'mi dați voe să caracterizez legea lui prin propriile cuvinte ale lui Take Ionescu.

Era în 10 Iunie 1917, la Iași. Acest distins bărbat — cu merite nepieritoare mai ales în jurul întregirii neamului, pe care o prevedea că împlinită mâine-poimâine — într'o cuvântare a sa din Corpurile legiuitoare, — gândindu-se și la biserică, — spunea următoarele:

Biserica română în România întregită nu mai poate rămâne cu organizarea sa veche, căci „*avem organizare cam strașnică, cam de stat*“. În marea conferință a cultelor din viitoarea Românie Mare nu mai putem lăsa biserică neamului nostru „*în sistemul de statist*“; ci trebuie să'i dăm o organizare liberă, după cum este organizarea fraților noștri din Ardeal“.

Ați înțeles, d-lor, cuvântul „*Statist*“.

Pe scenă se desfășura acțiunea unei drame. Actorii de frunte vorbesc, se mișcă, fac, dreg și duc acțiunea înainte. Iar într'un colț este rupt ceva din o decorațiune. Atunci, regizorul găsește necesar, să aducă pe cineva, care să stea acolo mut și nemișcat și să acopere sărăcia sau se sporească numărul oame-nilor fără a spune un cuvânt.

Și acum tot el este, care cere să se deie bisericii ortodoxe române libertate în acțiunile ei, adică să se conducă prin propriile sale organe.

Apoi continuă astfel: „*Și să nu se teamă nimeni de puterea bisericii astfel organizată. În țara sufragiului universal este bine să fie și alte organisme puternice, nu numai statul, căci din echilibrul tuturor forțelor va naște adevărata libertate, adevărata viață vie în România nouă*“.

D. M. Pherewyde, președinte: Permiteți-mi. Consult Senatul asupra prelungirii ședinței. (Aprobări).

Continuați I. P. Sfinte:

I. P. S. S. Mitropolitul Primat, Miron Cristea: D-lor senatori! După această „*viața vie*“ însetoșăm chiriarhii de astăzi ai sfintei noastre biserici, împreună cu clerul și norodul ei.

Domnilor senatori. În lumina acestei dorințe privind noul proiect de Constituție, cu multă satisfacție, și cu sentimente de recunoștință atât din partea mea, cât și din partea tuturilor episcopilor noștrii, din partea întregului nostru cler, trebuie să constat că proiectul nou cuprinde în articolul 23, astfel de dispoziții mulțumitoare, care vor da bisericii noastre deplină putință, de a se organiza după dorința chiriarhilor săi, întemeiată pe interesul bisericii.

Biserica pe temeiul acestui articol, va fi în stare să se cărmuiască de sine, să-și conducă prin organele sale întreagă viața sa internă, admitând controlul statului și fără a rupe atât de frumoasele și tradiționalele sale legături cu statul. Având cuvenitele experiențe, eu îndrăsnesc a spune, că, dacă frățiile voastre, ca legiuitori, ne veți da cuvenitul sprijin ca în legile speciale de organizare în amănunte, să pntem întrupa în înțeles autonom, dispozițiile generale din constituție, atunci — domnilor senatori — aceasta va însemna începutul epocal al unei ere de înflorire a bisericii noastre. Activitatea ei se va revărsa ca o ploaie binefăcătoare asupra credincioșilor, cari formează aproape totalitatea poporului. (Vii aplauze).

De aceea eu vă rog. Domnilor senatori, că atunci când veți ajunge la aceste dispoziții bisericești, — ca fii credincioși ai bisericii acesteia, cum sunteți marea majoritate a Domniilor Voastre, — cu drag să ne dați ajutorul, pe care îl așteptăm și de care nici o clipă nu ne îndoim. (Aplauze îndelung repetate).

Dar pe de altă parte, domnilor senatori, sunt în proiectul noii constituții și oare cari lucruri, pe care noi episcopii și conducătorii bisericii am dori se le îndreptăm.

Așa, dorim cu toții, să se mențină ceea ce este bun cu privire la biserică și la celelalte instituții, în vechea constituție; căci vechi-

mea aceasta are un fel de patină, de sfințenie moștenită dela înaintași. Vă rugăm, să păstrați caracterul de „biserică dominantă a statului român”. (Aplauze).

Noi, biserica ortodoxă, cuvântului acesta „dominantă” nu i-am dat nici o dată înțelesul lui medieval. Noi nu ne-am gândit și nu ne vpm gândi nici când, să dominăm pe celelalte culte. Noi am fost totdeauna cei mai toleranți din toată lumea.

Voci: Așa este.

I. P. S. S. Mitropolitul primat: Și nu azi, în veacul *XX*-lea, când este ușor să fi tolerant, când toleranța este un bun câștigat al civilizației; ci am fost toleranți, noi românii, atunci când în toată Europa domnea cea mai crasă intoleranță religioasă. Husiții fiind bătuiți în o strașnică luptă, lângă Praga, au fost dați afară pretutindeni, căci nu se putea tolera libertatea gândirilor lor religioase. Nici o țară nu i-a primit. Numai Moldova românească a fost cea care le-a deschis porțile, de au putut să-și întemeieze orașul Huși, care și astăzi există. Afară de noi nu s'a mai găsit o altă țară decât Olanda.

De altă parte e departe de noi gândul bisericii, papistașe, care urmărește scopul, să domineze ea statul.

Noi nu dăm prin cuvântul „dominant” bisericii noastre altceva decât ceea ce de fapt are. Cuvântul consfințește o stare de fapt. Biserica noastră are din cele 17—18 milioane de locuitori, aproape 14 milioane de credincioși ai săi.

Noi vrem să se păstreze acest cuvânt, grație trecutului ei frumos, grație misiunii sale nobile, grație identificării sale necondiționate cu interesele statului. Și — vă rog — să vă însemnați bine această vorbă a mea, pe care cred că o împărtășesc și mulți alți oameni, cari se gândesc adânc la viitorul neamului nostru. Eu găsesc, că Biserica Ortodoxă Română este cea mai puternică garanție a viitorului României. (Aplauze prelungite).

Din aplauzele dv. văd, că — precum în toate secțiunile Senatului s'a acceptat păstrarea vechiului text — așa și atunci, când se va vota definitiv acest aliniat, veți avea dragostea, pe care acum o arătați cuvintelor mele, de a păstra și în viitor acelaș text vechiu, căci prin el nu voim să supărăm pe nici una dintre confesiuni, cu care în dragoste și în toleranță creștinească vrem să trăim și în viitor, și a căror libertate a fost și este garantată.

De altă parte eu doresc și cu mine împreună dorește și întreaga noastră biserică, ca

să nu schimbăm nici articolul, care în Constituțiunea veche admite *obligativitatea cununii bisericești*.

Domnilor, mai bine decât mine știu Frățiile Voastre, că temelia societății și temelia unui stat o formează viața familiară. Familia este ca celulele din organism; este celule sănătoasă, întregul organism va merge bine și se va desvolta în mod normal. Cu durere trebuie însă adeseaori să constatăm că, în prea multe cazuri. căsniciile noastre, viața familiilor noastre, e laxă. Eu găsesc, că înalta noastră Curte de Casație a făcut o greșală atunci, când împotriva textului Constituțiunii vechi în o jurisprudență a declarat căsătoria legală și valabilă și fără binecuvântarea Sfintei Biserici, adică fără să urmeze cununia religioasă.

Aceasta a avut de urmare acel rău, că divorțurile în țara noastră au ajuns cel mai înalt record în asemănare cu oricare alt stat din Europa civilizată. Dacă vom purcede pe această cale mai departe, domnilor senatori, convingerea mea fermă este, că vom contribui la destrămarea vieții familiare, de ceace să ne ferească Dumnezeu. Din contra cred, că nimic nu-i mai necesar, decât ca viața noastră familiară să fie primenită în zilele noastre tocmai pe baza învățăturilor mântuitoare ale Evangheliei lui Christos.

De aceea eu vă rog, să păstrăm binecuvântarea bisericii și să nu reducem actul Sfintei Taine a cununiei la un simplu contract civil, iscălit în fața Ofițerului Stării Civile, ci să păstrăm și aici buhele tradițiuni ale neamului nostru. Binecuvântarea bisericii va fi de sigur tuturor numai de bun folos. (Aplauze prelungite).

Eu găsesc, că-i o inovațiune de o importanță de căpetenie modul, cum noua Constituție prevede organizarea tocmai a Senatului.

N'a fost până acum destul de bine și norocos organizat. Intre Cameră și între Senat nu era mai nici o deosebire, decât vârsta membrilor acestor două Camere.

Părerea mea este, că Senatul — fiind un corp ponderator — trebuie să fie — exprimându-mă așa mai românește — ca o sită mai deasă decât a Cemerei, încât proiectele de legi să le ceară mai bine, cu sânge rece, cu calmitate, cu înțelepciune mai bătrânească; și atunci cozonacul legilor, ce le dăm poporului nostru, vor fi mai cu plăcere mistuite spre folosul și binele lui, și spre progresul țării întregi, (aplauze prelungite).

Deci nimic mai cuminte, decât să se creieze în Senat un anumit și proporțional număr de membrii de drept, care reprezintă

cele mai de căpetenie ramificațiuni ale activității publice. Să fie reprezentanți ai bisericii, ai culturii, ai justiției, ai armatei, ai comerțului, ai industriei și așa mai departe. Eu nu mă tem de cece spunea în cursul discuțiilor ședințele din ședințele delegațiilor noștri unii din deputații Camerei, că Senatul ar deveni prin aceasta o curte de pensionari.

D-lor, nu uitați, că nu există în lume nici un popor, care să nu se fi folosit de sfatul bătrânilor; iar românul are o vorbă de mare înțelepciune: „Dacă nu ai un bătrân la casă, să-l cumperi“.

Dar, d-lor, un lucru nu înțeleg și îmi pare paradox.

Când voim să punem Senatul pe această bază, să introducem senatori mai mulți după specialități și bătrâni cu experiență. D-le raportor nu înțeleg, de ce în introducerea — cu care însoțește proiectul de constituție — tot mereu atinge puțința, ca Episcopii să fie scoși din alcătuirea Senatului? Tocmai atunci, când noi ne punem pe punctul de vedere principal ca să creiăm cât mai mulți senatori pe specialități, ar fi oportun ca pe episcopii români să-i scoatem afară din Senat?

Doar mai ales episcopii, ca reprezentanții unui corp ponderator, vor fi mai disciplinați, elemente de buna ordine și de folosul țării în fluctuațiunile vieții politice de azi.

Dacă vom ajunge la realizarea dorinței unora, ca în Senat membrii de drept să fie numai mitropoliți, atunci biserica mea care are aproape 14 milioane de suflete, va fi reprezentată prin trei mitropoliți, pentru că cel al Bucovinei este acum numai onorar, întrucât pierzând episcopii din Cattaro și Ragusa, din Dalmația, astăzi este fără episcopii sufragane.

Noi am fi trei, iar reprezentanții mozaicilor ar fi: unul ortodox, unul neofit, și — îmi spunea ieri cineva, — că, ar putea să mai fie unul de rit spaniol, întrucât și celelalte culte recunoscute ar avea câte un reprezentant.

Fără ca să restrângem drepturile cetățenilor noștri mozaici, de-a avea în Senat reprezentant, vă întreb, ar fi cuminte, ar corespunde aceasta dreptății și proporției numerice a credincioșilor noștri, care sunt în număr de circa 14 milioane?

D. General N. Constantinescu: Nu ne despărțim noi de episcopi.

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Miron Cristea: De aceea, atunci când ne vom ocupa de această parte a Constituției, vă rog să nu ne atingem de tradițiunile, care sunt necesare țării, neamului nostru, ca nu cumva să se slăbească. (Aplauze).

De și țara noastră iubită, România Mare, este după trecutul ei, după numărul covârșitor al românilor, după elementul românesc care a întemeiat-o, țara curat românească, totuși de aci înainte nu mai suntem un popor de cetățeni omogeni, nici ca neam nici ca credință.

Eu nu mă îndoiesc, că concetățenii noștri de altă limbă și credință, după convulziunile firești ale unor atât de mari schimbări politice și sociale își vor găsi și ei hotărât locul de a fi cei mai buni și loiali cetățeni. Dar cu toate acestea, domnilor senatori, să nu uitați că în țara noastră după schimbările ce s'au făcut, curentele antinaționale, internaționale, interconfesionale, străine și primejdioase existenței noastre, în viitor vor găsi în multe locuri un pat cald. Tradițiunile noastre, care au stat la temelia dezvoltării noastre de până acum ca neam și ca stat, adeseori vor fi atacate din multe părți:

Și atunci, vă întreb eu, dacă nu avem noi, cari am întemeiat acest stat, sfânta datorință, ca mai ales astăzi în situațiunea schimbată, să ținem cu hotărâre, cu încăpățănare, la toate tradițiunile noastre atât de probate, cari ne-au dus la succese de până acuma?

Iar aceste tradițiuni sunt atât naționale cât și bisericesti. (Aplauze).

Aceste tradițiuni domnilor, sunt strâns incopciate, încât nu se poate înțelege una fără cea laltă.

Eu îmi voi permite să aduc un singur exemplu, să vă citez un singur nume, care în sufletul fraților voastre are să evoce o întreagă lume de viață bisericască și, românească.

E cuvântul „Putna“! Când te gândești la situațiunea geografică a acestui loc istoric, pare că vezi toți frumoșii noștri, codri, toate finiturile pitorești ale țării atât de iubite de toți românii și cari ne leagă sufletul de glia acestui pământ, ca de cea mai scumpă comoară, care o avem noi pe pământ.

Când rostești cuvântul Putna, îți reamintești *mănăstirea de acolo, biserica de acolo*, îți reamintești toate mănăstirile și bisericile noastre rolul lor în viața neamului, daniile fără seamăn a tuturor marilor voivozi și boieri, ctitori, cari au întemeiat asemenea ctitorii pretindeni spre binele și înălțarea acestei țări.

Când rostești cuvântul Putna, pare că vezi figurile atâtor nemuritori erarhi, îmbrăcați în odăjdii de mare preț, cusute de mâinile abile și evlavioase ale însăși domnițelor române de odinioară, cari perlele sentimentelor lor de alipire și caldă iubire pentru biserica românească le prefăceau în perle veritabile și

parcă cu găleata le-au tornat peste epitafele, epitrahirele, sfinte și odăjdiile marilor erarhi ai vremilor. (Aplauze).

Când rostești cuvântul Putna, vezi mormântul cu moastele sfinte ale marelui voevod Ștefan cel Sfânt, și îți reamintești toate luptele și victoriile lui reputate contra semilunei, în numele crucei și purtând elcolpionul Maicei Preciste pe pieptul lui de viteaz român; îți reamintești cele 40 de biserici și mănăstiri zidite de el drept recunoștință față de D-zeu, care l'a făcut „atlet al întregii creștinătăți”. (Aplauze).

Când intri în curtea mănăstirii Putna, și te uiți la clopotnița cu istoricul clopot Bugă de pe timpul marelui voevod, care numai în zilele învierii se trage, odată pe an, pare că vezi pe marele Eminescu, care în preajma unui jubileu pentru amintirea marelui voevod Ștefan cel Mare, a dormit în această clopotniță pe o furcitură de fân, ca în dimineața următoare să se scoale și să dea spre rostire oda festivă. Este acel Eminescu, care ne-a dat scânteietoarea doină „Dela Nistru pân' la Tisa”, în care cu trâmbiță de arhanghel cere marelui voevod :

„Ștefane Măria Ta, tu la Putna nu mai sta,

„Las' Arhimandritului toată grija schitului...

Duhul acestui viteaz erou și al atâtor voivozi, cari zac sub lespe dea bisericilor și mănăstirilor noastre, au reînviat, și intrând în sufletele viteze ale ostașilor români — sub conducerea gloriosului lor căpitan Ferdinand I — ar desrobit pe frați și au întemeia România Mare. (Aplauze).

Vedeți deci, ce primejdie ar fi pentru viitorul nostru, ca din această pânză a vieții noastre românești, să încerci a scoate oarecari fire, căci — dacă le scoți — se destramă pânza unității și a sufletului neamului românesc. (Aplauze).

Iată de ce vă rog cu insistență, eu, părintele sufletesc al tuturor, să nu stingheriți nimic din aceste două tradițiuni, cari stau la temelia Statului nostru, tradițiunea națională și aceea a bisericii părinților noștri.

Dar poate să se găsească, domnilor senatori, cineva între d.-vs., care să zică că este foarte firesc ca mitropolitul primat al țării, ierarhul suprem al acestei biserici, să vorbească astfel de biserică sa. De aceia să-mi dați, voe, să închei cuvântarea mea nu cu cuvintele mele ci cu acelea ale unui vrednic fiu al neamului nostru, cu cuvintele chiar ale unui general, ale generalului Tell, care la 1866 — când se discuta vechea noastră constituție — între altele a zis și următoarele cu-

vinte de aur, cari sunt o mândrie pentru biserică noastră.

„Chestiunea ortodoxă în România o privesc ca țeză fundamentală a naționalității noastre și iată pentru ce? Dacă n'ar fi fost în aceste două țări religiunea ortodoxă — astăzi n'ar mai fi Statul român.”

Să-mi dați deci voe de încheere domnilor senatori, să vă rog ca pretutindeni în activitatea dv. particulară și publică, dar mai ales în cursul discuțiunii pe articole ale proiectului de lege al constituției să fiți călăuziți de gândul că nu este permis, că nu este patriotic a ne atinge întru nimic de tradițiunile naționale și bisericesti ale neamului acestuia; și unde veți da dotele să le mențineți, căci sunt bune și să le întăriți, căci aceasta este voința neamului, care a întemeiat această țară, ca să rămâie în veci română și creștină.

(Aplauze îndelung repetate, ovațiuni).

Predică în Dumineca Stâlpărilor

„Dumnezeule nu întoarce fața Ta de către unsul Tău; aduși aminte de milele Tale către David, servul Tău!” Rugăciunea lui Solomon II. Cronica C. 6. v. 42.

„Luară ramuri de fenic și eșiră spre întimpinarea lui și strigară: Osana! binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului împăratul lui Israel!” Ioan 12.

Adumbrat de Duhul smereniei și adânc emoționat de strălucirea umilinței Sale a Hristosului meu, stau astăzi în fața Voastră iubită, ca să fac cu mai adâncă umilință memorialul zilei de astăzi, care umilință a fost și este caracteristica și principiul de mănecare al tuturor acțiunilor săvârșite de dzeescul Isus. Omul creștin conștiu și cugetător, în admirațiunea sa față de aceasta mărime, să vede atât de micșorat, atât de neînșămnat și atât de timid în cât neputându-și suprima durerea debilității sale, să proșterne ca amuțit, înaintea Fiului ceriului!

Acela, căruia i-sa dat posibilitatea a-și impune o suită pompoasă selecționată din vitejii și neînfricații lumii, și să fie transportat în căruța aurită cu toate podoabele regalității!... Acela, înaintea căruia s'a închinat ceriul și pământul, iadul s'a cutremurat;... îl vedem umilit, nepretențios, nepoftitor de podoabe deșarte, cari i-ar suprima divinitatea ființei Sale! Il vedem incalcat pe un mânz de asină, cu fața ca sfântul soare, pe care era imprimată bună-tatea și dragostea Ceriului, făcându-și intrarea triumfătoare pe porțile cetății sfinte a Ierusalimului!

* * *

Cu șase zile înainte de Paști, Isus vine la Vitană unde era Lazar pe care-l înviase din morți. Aici îi făcuseră o cină și Marta le slugia lor; iar Maria luând o litră de mir de nard foarte scump, cu care a uns picioarele lui Isus și ștersă cu părul ei picioarele Lui, și casa să umplușă de mirosul

delicat al mirului. Atunci unul din învățăceii săi Iuda, zise: pentru ce acest mir nu s'a vândut pe 3 sute de dinari și să se fi dat săracilor? Deci Iesus i-a zis: lasă-o că l'a păstrat pentru ziua înmormântării mele, că pe săraci îi aveți pururea cu voi, iar pe mine nu mă aveți pururea.!

Atunci auziră mulțimea Iudeilor ca Iesus e acolo (la Vitania) veniră ca să-l vadă și, și pe Lazar.

A doua zi mulțimea care era venită la sărbătoare, auzind că Iesus vine la Ierusalim, luă ramuri de finic și ieși întru întimpinarea Lui...

Și acum s'a înscenat o priveliște ne mai zărită de ochi omenești: mulțimea înflăcărată de învățăturile și faptele lui Iesus, în inspirațiunea ei nu mai cunoaștea hotar, ci vesmintele sale, vesmintele cele de porfiră și vison li-a așternut înaintea Fiului ceriului și al pământului, și strigau din inimile și pepturile lor: „Osana! binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului“ împăratul lui Israil!

Iată — iubiților — însămnătatea pentru care ni-am adunat astăzi aci la acest loc al sfințianiei și al înțelepciunii, al temerii de Dumnezeu!

Să le luăm și noi aceste ramuri de finic din inimile și sufletele noastre; să ne luăm și noi hainele cele de porfiră și vison din pepturile noastre, să le prosternem înaintea împăratului măririi, și să-i strigăm: *Osana, Osana!! bine este cuvântat acela ce vine în numele Domnului, împăratul lui Israil!*

* * *

Intrarea lui Iesus în Ierusalim este primul triumf mareț al creștinismului, al înaltelor concepțiuni mesianice; este cele mai binecuvântate roduri ale muncii meșterului divin, care prin consacrară sa de bunăvoia, omenimea s'a învrednicit aș vedea perfectuat cel mai înalt și mareț ideal al său, de a să putea impune de om, ființă și schinteia divină, chip și asemănare dumnezeiască!

Cu intrarea lui Iesus în Ierusalim s'au sfărmat lanțurile robiei, în cari erau încătușiate sufletele marețe; s'a eliberat de sub groaza întunecului făclile minții și a intelectualității, s'a dat sbor liber concepțiilor sublime, cari înaltă omul spre cerime! „Os homini sublima dedit coelumque tueri“, (omului i-sa dat față sublimă ca să privească spre ceriu). Da, spre ceriu de unde să derivă!

Să meditam mai departe! Cine și ce ființă este omul? Vom răspunde: chip și asemănarea lui Dzeu Tatăl! Cel mai îndreptățit moștenitor al lumii și al tuturor tezaurilor din trânsa! Aceasta ființă mareță mi sa prezintă cu toate podoabele, sufletului și a inimii sale înaintea ochilor mei sufletești! Il văd pe terenul cel spinos al muncii, cu făptura și înfățișarea lui impozantă, ca și cum l-aș vedea pe bunul Tatăl ceres întrupat! . . . Fața lui strălucitoare, pe care e imprimată sfânta Dumnezeire, refrânge razele lumii întregi! Il aud vorbind, și graiurile lui mișcă — în-suflețesc stâncile! Privesc la produsele mânilor lui, că tot ce vedem frumșeția produselor mânilor și a minții lui este. Il văd pe pământ, în mezul pământului și-l admir! Și el nu să oprește aci, ci cu puterea sufletului său, a acestui foc sacru, ocolește vazu, să înaltă spre ceriu de unde este! . . . Oh ce ființă mare este omul — iubiților! . . . *Aceasta ființă puternică a eliberat-o dulcele meu Iesus din cătușiele întunecului; pentru eliberarea acestei ființă delicată care a încredințat-o învățăceilor lui zicându-le: „paște mieluseii mei“ sa consacrat Mântuitorul și cu*

întrarea lui Iesus în Ierusalim s'a vestit sfărmaș lanțurilor robiei întregii omenimi!

Și acum V-aș întreba fiilor, *că acest om, înzestrat dela Dzeu cu atâta bogăția de daruri, alcătuit cu chipul admirabil al Dumnezeirii, cu organele lui care-l vădesc de părticică din aceasta Dumnezeire, a fost și este cu recunoștință față de Tatăl care l-a creat atât de mare și puternic? . . . Oh durere! Nu a fost și nu este! . . . De câte ori îl vedem căzut în noroiul păcatelor, desbrăcat de sfințenia chipului său! Trândăvia, neascultarea . . . ura față de lucrul mânilor, lipsa totală de sârguință spre muncire, aceste sunt cele mai grave păcate cu care omul trândav își întindă chipul măririi sale!*

Oh iubiților mei! Măcar însuși Dumnezeirea este în neconțință muncire; ca să mă exprim cu puțin orientalism, prima rauă a dimineții cu stropșiorii săi argintii cari s'a așezat pe frunzele plantelor ca niște mărgelile de diamante, ar fi fost sudorile sfetei Dumnezeiri; și când omul cel dintâi a încetat de a asculta de voia și glasul lui Dumnezeu și sa dat trândăviei, Dumnezeu după preafinalta Sa înțelepciune a blăstămat pământul, ca spini și măracini să rodească; ca și cum ar fi voit, că omul carele a decăzut prin trândăvia și plăceri deșerte, *întră spinil muncii și întru sudoarea feței să se deștepte la o viață noaună; . . . ca și cum ar fi voit, ca pământul pe carele trândăvia omului l-a făcut urgisit, munca omului să-l facă iarăși de nou adevărat rai al desfătărilor și fericilor pentru omul muncitor!*

* * *

Iată — iubiților — întru aceasta culminează valoarea muncii și apretierea ei din punct de vedere religios, propoveduit de sfânta maica biserică; căci când muncim, propășim pe urme dumnezești, și prin munca încordată — în toate manifestațiunile vieții omenești, — voim să fim „desăvârșiți, precum și Tatăl nostru cel ceres desăvârșit este.“ Cu aceste cunoștințe ideale și concepțiuni alimentându-ne sufletele, să ne reintoarcem la căminele noastre familiare, cari prin dragostea muncii, străduință și insigniile unei vieți creștinești, să apară ca niște altare strălucitoare ale vârtuților și faptelor noastre, *prestate în decursul unei vieți muncitoare și adumbrită de frica lui Dumnezeu!* Ear cu zorile zilei de mâne, paș de paș să luăm parte la Calvarul ultimelor zile ale Meșterului divin, care cu suferințele de șase zile și martiragiul Său supra-omenesc, ni-a pregătit marețul act al glorioasei Sale „învier“ pe care cu adâncă mângăiere sufletească a-l ajunge — tuturor Vă poftesc din inimă! Amint!

Arad, la 7/20 Martie 1923.

Alexiu Popoviciu, paroh.

INFORMAȚIUNI.

Alegere de episcopi. Ministerul Cultelor a hotărât ca marele colegiu electoral să se întruniască în ziua de 16 Martie 1923, pentru alegerea celor 6 episcopi titulari din Basarabia și vechiul regat în scaunele episcopale vacante și nou înființate.

Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, a convocat la Chișinău pe toți preoții și enoriașii din Basarabia, spre a proceda la alegerea a doi episcopi în eparhiile Bălți și Cetatea Albă.

Prelatul Basarabiei a trimis basarabenilor o enciclică prin care le cere să nu primească ca episcopi în scaunele episcopale înființate, decât pe arhierul Scriban la Cetatea Albă și episcopul Visarion Puiu la Bălți.

„Luminătorul“. Sub titlul „Luminătorul“ apare la Timișoara organul de publicitate care în locuște „Revista Preoților“ sistată în 1918. Noul organ al cărui prin număr redactat de preotul D. Voniga, se prezintă în condiții bune ne spune că va fi un apărător frevent al bisericii și preoțimei noastre. Azi când valorile morale sunt așa de răsturnate și peste tot viața publică și privată este îmbăcșită de miazmele înfecte ale unor câștiguri nesăbuite, apariția unui organ cu tendințe ideale este binevenit. Salutăm pe noul confrate în nădejdea că va lupta cu succés la purificarea moravurilor din scumpa noastră patrie și îi dorim să meargă pe cărări mai avansate ca fosta „Revistă a Preoților“.

CONCURSE.

Pe baza rezoluțiunii V. Cons. de sub Nr. 1969/922, să publică concurs nou, cu termen de **30 de zile**, în org. „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Ghiroac**, protopopiatul Timișorei.

Parohia este de cl. I, însă în conformitate cu decisiul Vener. Consistor din Arad, No. 79/1923 să admit și recurenți de clasa II-a.

Beneficiul este stabilit în următoarele:

1. Una sesie par. în extenziunea ei de azi.
2. Intravilanul (grădina) de lângă biserică.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Bani de cvartir până când parohia va putea asigura iocuință în natură, respective casă parohială, 3000 lei anual.
6. Infregirea dotației dela stat.

Alesul va suporta dările după beneficiul său și va avea să catihizeze la școlile din loc. Recursele au să fie naintate Prea On. of. protopopesc ort. rom. din Timișoara. Cei din altă dieceză vor putea recurge numai dacă au învoirea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan.

Dată, din ședința Comitetului parohial din Ghiroac.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. P. Țucra* m. p. protopop.

—□—

1—3

Nr. 372/923.

Pentru ocuparea alor *două catedre de religieune*, încuviințate de Directoratul general al Ministerului Instrucțiunii, Cluj, sub Nrul 38516/922 Secț. VI, pentru elevii ort. români dela școlile *primare și ucenicii industriali și*

comerciali din orașul **Timișoara**, prin aceasta se publică concurs cu durata de **30 zile**.

La acest concurs se pot anunța acei preoți, respective candidați de preoție, cari au sau sunt în pregătire pentru profesură de religieune la școli secundare, observându-se, că cei ce vor fi aplicați, se vor institui la început ca suplinitori și vor beneficia dela stat 80% din toată retribuțiunile titularului, până la depunerea examenului de capacitate la Universitatea din Cluj.

Cei ce doresc să ocupe aceste posturi au să trimită în termenul arătat mai sus, documentele personale de studiu și de serviciu, în original sau cel puțin în copii autenticate de notar public.

Arad, șed. Cons. 16 Febr. (1 Martie) 1923.

Din încred. Prea S. Sale

Domnului Episcop:

Mihaiu Păcățian,

ases. ref. Cons.

—□—

3—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Cons. diecezan din Arad de sub Nr. 392/1923. prin aceasta se escrie din nou concurs din oficiu pentru îndeplinirea parohiei de clasa I. din **Ternova** Protopresbiteratul Șiriei cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în organul of. Biserica și Școala, care a devenit vacantă prin decedarea parohului I. Popa, pe lângă următoarele emoluminte:

1. Una sesiune de pământ în estenziunea ei de astăzi.

2. Birul și stolele legale.

3. Intregire dela Stat.

Alesul va suporta toată dările după venitul parohia, va îndeplini conștientios toate funțiile în parohia sa și va catihiza la școlile cari i-se vor designa acum și în viitor, va predica totdeauna la rândul său. Parohia fiind de cl. I. dela reflectanți se pretinde cvalificațiunea prescrișă în concluzul Sin Nr. 84/1910. Se admit și concurenți cu cvalificațiune de clasa a doua.

Reflectanții din alta dieceză au se producă act despre consensul P. S. Sale a D-lui Episcop diecezan. Recursele ajustate regulamentar, sunt a-se înainta în termenul concursual P. O. oficiu ppesc. ort. rom. al Șiriei, cu stricta observare a Ș-lui 33. din Reg., având a-se prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în sfta. biserică din Ternova, spre a-se recomanda poporului.

Șiria, la 4 Martie st. n. 1923.

Mihail Lucuța, m. p.

protopb. rom ort al Șiriei.

3—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial

Censurat: **Censura presei.**